

URTX

JAUME MINGUELL MIRET (1922-1991).
APORTACIÓ A LA PINTURA MURAL CATALANA DEL SEGLE XX

Camil·la Minguell Cardenyès

JAUME MINGUELL MIRET (1922-1991). APORTACIÓ A LA PINTURA MURAL CATALANA DEL SEGLE XX

Abstract

Recorrido por la obra mural de Jaume Minguell (Tàrrrega, 1922-1991), uno de los testimonios más relevantes de la pintura mural realizada durante la segunda mitad del siglo xx en Catalunya. Su trayectoria viene marcada por la intensa dedicación a la pintura y al dibujo a lo largo de cincuenta años, con una extensa producción pictórica tanto por lo que se refiere a pintura de caballete como a pintura mural al fresco, con más de treinta conjuntos murales realizados. Una producción que evoluciona en paralelo y donde veremos el eclecticismo del artista en cuanto a estilos y corrientes.

An itinerary of the mural work by Jaume Minguell (Tàrrrega, 1922-1991), one of the most outstanding collections of mural painting done during the second half of the 20th century in Catalonia. His career was marked by his intense fifty-year dedication to painting and drawing, with a wide pictorial production both painting on canvas and easel and al fresco mural painting, with over thirty sets of murals done. A production that evolved in parallel and where we can see the artist's eclecticism of styles and currents.

Paraules clau

Jaume Minguell, pintura al fresc, pintura mural.

Jaume Minguell Miret neix a Tàrraga (Urgell) l'any 1922. El seu pare, Josep Minguell Gené, era pintor i decorador d'edificis, amb la qual cosa, ja de ben petit, l'envoltaren la pintura, les eines i tot allò referent a l'ofici de pintor i decorador: el fet de treballar en grans espais, els daurats, les trepes, els pigments i l'ús dels pinzells.

En l'ambient artístic de Tàrraga es produeixen, en aquells anys, unes constants pel que fa a la pràctica artística de la pintura: des de principi de segle esdevé un nucli de pintors. Tal com explica J. M. Garcia, donant, «en el decurs del temps, una unitat formal que va permetre adjectivar una tradició targarina de pintura».¹

Jaume Minguell rep formació, en el context d'aquesta tradició, a la recent fundada Escola d'Arts i Oficis (1933), a la qual assiteix per primera vegada l'any 1934 i on retorna un cop finalitza la Guerra Civil. Aquests inicis van acompanyats de la pràctica intensa i vital del dibuix i la pintura. Una actitud que l'acompanyarà tota la vida és l'exploració de tot el que l'envolta a través del dibuix i la forma, del color i la llum.

La dedicació professional al dibuix i a la pintura cal situar-la a principi dels anys quaranta. Inicialment, compagina l'ofici familiar

de pintor i decorador d'edificis amb el treball artístic. Participa en diversos certàmens, locals i estatals, alhora que assisteix a les principals exposicions del moment. L'any 1944 realitza la primera exposició individual a Tàrraga, i els anys 1945 i 1949, a Barcelona.

Els anys cinquanta. La dedicació a la pintura mural al fresc i els primers conjunts

A partir dels anys cinquanta, s'endinsa en la pràctica de la pintura mural al fresc i incorpora a la seva pràctica artística un nou procediment que evolucionarà en paral·lel amb la resta de la seva producció.²

En aquest període pròxim a la postguerra, la producció mural realitzada per Jaume Minguell està vinculada a la reconstrucció d'edificis religiosos. Altres pintors que van treballar en aquesta línia van ser Pere Pruna, Josep Maria Sert, Antoni Vila Arrufat i Miquel Farré. A Lleida, els precedents serien Francesc Galí i Josep Serrasanta.³

Les primeres pintures murals les realitza l'any 1947 al baptisteri de l'església de Santa Maria de Verdú, amb la interpretació en petit format del baptisme de Jesús. La que es considera la seva primera pintura mural al fresc la realitza l'any 1955 a l'altar major d'a-

¹ «La primera generació que assoleix un caràcter homogeni correspon a les primeres dècades del nostre segle, tenint com a manifestació pública l'exposició col·lectiva d'artistes targarins realitzada l'any 1933». J. M. GARCIA (1988), *Jaume Minguell i Miret: Quaranta-set anys de pintura*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Conselleria de Cultura, i Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, p. 11.

² Durant els anys cinquanta, participa en diferents exposicions i certàmens col·lectius, alguns d'àmbit estatal. Realitza dues exposicions individuals i continua ampliant els seus coneixements artístics a través de viatges a Florència, Roma, Venècia i París. L'any 1953 es desplaça a Amsterdam i l'Haia, on, a l'estudi de la pintura als diferents museus, s'hi suma la pràctica del paisatge. Posteriorment, viatja a Bèlgica, Bruges i Gant.

³ J. M. GARCIA (1996), «Jaume Minguell: Pinzellades i forma», a *Jaume Minguell: Pintura endins*, Verdú, Ajuntament de Verdú i Centre d'Art Cal Talaveró, i Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, p. 18.

Pintures murals
a l'església de
Santa Maria de l'Alba de
Tàrraga, Capella de
Montserrat, 1958-1965.
Arxiu fotogràfic
Família Minguell.

questa església, decorat íntegrament. En aquest conjunt pinta una estructura ornamental que ordena l'arquitectura i que genera, alhora, uns espais on representa els temes principals: la Santíssima Trinitat i àngels, i la nativitat i les bodes de Canaan als murs laterals.

En aquestes pintures s'observen trets que fan pensar en la pintura del romànic, com ara el predomini del dibuix com a element estructural, amb formes sintetitzades i rítmiques, i la frontalitat en una bona part de les figures (només la trenca en els primers plans de les escenes principals), donada pel tractament de la forma i del color.

El segon conjunt mural el trobem a l'església de la Immaculada Concepció de l'Espluga Calba, realitzat en el període 1954-1959. Les pintures se situen al baptisteri i als dos altars laterals, amb els temes del baptisme de Jesús, sant Francesc i àngels, respectivament.⁴

L'any 1958, intervé a les esglésies de Sant Pere de Bellmunt de Segarra i de Sant Salvador de Rocafort de Queralt. A la primera,

les pintures se situen a l'arc de l'altar major i a l'altar major, amb l'escena del sant sopar i el tema del lliurament de les claus a sant Pere. A Rocafort de Queralt, els àngels i el Pantocràtor són a l'altar lateral.

L'any 1959, realitza les pintures a l'altar i al baptisteri de l'església de Sant Martí de Maldà, on trobem cinc escenes de l'Antic Testament i tres de la vida de sant Martí; a Santa Maria del Vilet, amb els temes de l'anunciació i la visitació, i a l'església del Crist Rei de Reus, amb el tema de la Verge i el Nen, que van ser destruïdes en fer-s'hi obres.

Els anys seixanta. Etapa de ple endinsament en la pintura mural. Els grans conjunts

Durant aquesta dècada, Jaume Minguell experimenta, en el dibuix i en la pintura de cavallet, amb nous materials i nous estils. Concretament, participa del corrent abstracte informalista: l'any 1964, juntament amb els pintors lleidatans Albert Coma Estadella, Ernest Ibàñez, Àngel Jové, Víctor Pérez Pallarés i Albert Vives, funda el Grup Cogul i duen a

⁴ Aquest edifici compta amb les pintures murals del fill de Jaume Minguell, Josep Minguell (Tàrraga, 1959), ajudant des de ben jove del seu pare i amb qui es va iniciar en l'aprenentatge de la pintura mural. Hi intervé l'any 1996. La resta dels edificis on trobem pintures de Jaume Minguell i de Josep Minguell són l'església de Santa Maria de l'Alba de Tàrraga (amb intervencions del 1958 al 1965 per part de Jaume Minguell i on, d'ençà de l'any 2004, hi està duent a terme diferents projectes Josep Minguell); el Palau de la Diputació de Lleida (del 1964 i el 2002, respectivament), on formen un conjunt en un espai unitari, i, finalment, a l'església de Sant Nicolau de Bellpuig (del 1980 i el 1997, respectivament).

**Església nova de
Sant Miquel de
Mont-roig del Camp,
1962-1971.**
Arxiu fotogràfic
Família Minguell.

terme diverses exposicions col·lectives a Lleida, Tàrraga, Saragossa i Barcelona fins al 1965, any en el qual cessa el grup.⁵

Al llarg d'aquest període, duu a terme més d'una dotzena d'intervencions: són els anys més intensos i de més dedicació a la pintura mural al fresc, en els quals mantindrà un cert expressionisme i esquematisme en les seves pintures, amb recursos estilístics molt personals i creatius, i una composició més lliure i evolucionada. Els seus murals reflectiran també la recerca plàstica informalista i abstracta.

El primer conjunt de grans dimensions el trobem a l'església de Santa Maria de l'Alba de Tàrraga, on està executant diversos murals des del 1958 fins al 1965. Edifici del Barroc classicista, els murals es troben en tres recintes diferents de l'edifici.

En el primer d'ells, la capella de la Verge de Montserrat, la decoració pictòrica és integral: les petxines, amb figures de l'Antic Tes-

tament; l'altar, amb un conjunt d'àngels que acompanyen la imatge de la Verge; els murs laterals, amb Esther i Judith i Olofermes, i el mur posterior, amb els fills de Macabeus.⁶

A la capella dels Dolors, la intervenció ocupa tots els murs. L'altar major està envoltat per un arc pictòric que representa, en una perspectiva molt original, el sant sopar. Segueixen els misteris de la Verge dels Dolors, als murs laterals: l'anunciació, la fugida a Egipte, Jesús entre els doctors, la presentació al Temple, el camí del Calvari, la crucifixió, el davallament de la creu i l'enterrament de Crist. Al mur frontal de l'altar hi ha una representació de Maria, mare de l'Església, i als seus peus, la celebració de l'eucaristia.

En aquesta capella, a diferència de la capella de la Verge de Montserrat, l'ornamentació i els interiors desapareixen, i es dona prioritat a la figura amb el color de fons de la paret.⁷

A la nau central, decora, alhora, petites capelles laterals, amb àngels, sant Josep i els

⁵ Són anys en els quals, a l'exploració de les noves tendències, cal sumar-hi la participació en gairebé una trentena d'exposicions i certàmens col·lectius: «Pintura actual», a l'Institut Francès de Barcelona i al Saló de Maig del 1965; a la Biennal Estrada Saladrich del 1967, i a la col·lectiva «Pintors europeus contemporanis a Nova York», l'any 1969. També participa als Premis de Pintura i Gravats Ciutat de Barcelona, a la col·lectiva «Les pintures catalanes au chateau de Collioure», a Barcelona i al castell de Cotlliure, el 1967; a la Medalla Maria Vilaltella del Cercle de Belles Arts, on obté, l'any 1968, el Premi Social, etc.

⁶ Les pintures d'aquest mur, on trobem la porta d'accés a la capella, estan deteriorades a causa de la humitat.

⁷ J. M. GARCIA (2009), *Murals: Pintures al fresc de Jaume Minguell Miret i Josep Minguell Cardenyas*, el Vendrell, March Editor, col·l. «Art Land», núm. 11, p. 13.

deixebles d'Emaús. Finalment, al baptisteri, hi trobem el baptisme de Jesús.⁸

Paral·lelament als treballs a l'església de Tàrrrega, que finalitza el 1965, l'any 1960 pinta l'altar de l'església del convent de les carmelites de Tàrrrega, on representa santa Teresa i sant Joan de la Creu, pintures actualment desaparegudes en ser enderrocat l'edifici. El mateix any pinta el samarità a l'Hospital de Tàrrrega; l'any 1961, els temes de l'anunciació, la nativitat i els apòstols a l'altar de l'església de Tornabous; l'any 1962, inicia el projecte més gran de la seva vida, les pintures a l'església nova de Sant Miquel de Mont-roig del Camp; el 1963, realitza pintures a l'església del Carme de Lleida.⁹ El mateix any treballa a l'antic convent de les carmelites de Lleida, amb el tema del patró de la ciutat, sant Anastasi.¹⁰

A l'església nova de Sant Miquel de Mont-roig del Camp treballa periòdicament des del 1962 fins al 1971. Ens trobem novament davant un edifici de grans proporcions i alçades. És l'edifici on més pintures realitza. Jaume Minguell s'instal·la a viure temporalment amb la seva família a Mont-roig, on estableix moltes amistats, especialment amb el qui fou el comitent directe de la seva obra, mossèn Josep M. Franquet, una de les persones més rellevants de la història de Mont-roig.

En aquest edifici, la intervenció és integral. Les pintures murals es troben a la cúpula de l'altar major, als vuit trams de la girola i en deu capelles laterals. La volta de l'altar major és presidida per Crist en Majestat, envoltat pels arcàngels; el casquet esfèric representa la Pentecosta, presidida per Maria; la girola representa figures de l'Antic Testament.

A les capelles laterals, la majoria decorades íntegrament, hi són representats sant Pau, la multiplicació dels pans i els peixos, la samaritana, l'adoració, àngels, la resurrecció, el fill pròdig, sant Isidre i sant Antoni. El portal d'accés lateral té representada una celebració eucarística acompanyada de dues

escenes al·legòriques dedicades al treball i als treballadors del mar.

L'any 1963, l'encàrrec de decorar l'escala del Palau de la Diputació de Lleida va acompanyat de la pauta temàtica referent a l'estada de Pere III el Cerimoniós a Lleida i, en segon lloc, la figura del qui fou el primer governador de Califòrnia, Gaspar de Portolà. Les pintures estan realitzades al fris continu de paret que envolta l'escala des de la planta d'accés fins al segon nivell, on s'interpreta la història de Lleida.

Els murals següents també els realitza a Lleida, el mateix any 1964, a l'Hospital Provincial.¹¹ L'any 1965 intervé al baptisteri de l'església de Santa Maria de Vallbona de les Monges i, l'any següent, en una fàbrica de confecció de Boldú. Les darreres pintures de la dècada són les que realitza a l'església de Sant Salvador de Golmés i, finalment, les que realitza l'any 1969 al seu domicili.

Els anys setanta i vuitanta. La nova dimensió plàstica en la pintura mural

La segona faceta professional de Jaume Minguell serà la docència. Si bé des de final dels anys seixanta ja el trobem exercint a l'Escola d'Arts i Oficis de Tàrrrega, l'any 1971 es llicencia en belles arts per la Universitat de Barcelona. El 1975, amb l'obtenció de la càtedra de dibuix, es desplaça a Sama de Langreo (Astúries), on imparteix classes a l'institut de batxillerat, hi instal·la el seu estudi i treballa en una obra on interpreta el paisatge i la gent de l'indret, i on recupera les figuracions i un cert expressionisme. L'any 1976 s'incorpora a l'Institut de Tàrrrega i reprèn el treball a l'estudi de casa seva.¹²

Tot i la dedicació a l'ensenyament i, amb més intensitat, a la pintura de cavallet, al llarg dels anys setanta treballa en dotze projectes murals diferents. L'any 1971, finalitza la intervenció a Mont-roig, realitza pintures al seu domicili, al cementiri i a la fàbrica Indox-Ros Roca de Tàrrrega, amb una composició

⁸ La part inferior d'aquesta pintura es va deteriorar a causa de la humitat de l'edifici i, a final dels anys vuitanta, la meitat de la seva superfície va ser extreta i encimentada, amb la qual cosa solament es conserva la part superior.

⁹ Amb l'objectiu de fer una restauració, uns fragments concrets malmesos per la humitat van ser repintats al damunt amb unes característiques diferenciades de l'original.

¹⁰ Aquestes pintures van ser tapiades a final dels anys noranta amb un mur construït a un metre de distància, en ser rehabilitat l'edifici per a nous usos. Posteriorment, s'instal·la una escala metàl·lica al mur on s'emplacen i la part superior d'aquesta escala es clava damunt la superfície de les pintures.

¹¹ Actualment estan exposades al Palau de la Diputació de Lleida, on es van traslladar en ser extretes a causa de la remodelació de l'edifici.

¹² Instal·la un segon taller a Guimerà (Urgell), compartit amb el pintor Antoni Lamolla. Al llarg d'aquesta dècada, les exposicions individuals, una quinzena, se succeeixen arreu de Catalunya i Astúries. Participa també en diverses exposicions col·lectives.

abstracta on evoca el treball i el foc fent un clar paralelisme amb les abstraccions dels seus dibuixos i pintures de petit format. El mateix any, tal com veurem més endavant, treballa a l'Ajuntament de Balaguer (on també intervé l'any 1973) i a l'altar de l'església de Sant Bartomeu de Riba-roja d'Ebre, amb l'assumpció de la Verge.

L'any 1974, treballa a l'església de la Mercè de l'Escola Pia de Tàrrrega, concretament a la capella del Santíssim, amb el tema de l'anell de Déu. L'any 1975, inicia les pintures a l'església de Sant Nicolau de Bellpuig i, l'any 1976, a l'Institut de Batxillerat de Sama de Langreo i en una casa particular de Nembra, també a Astúries.

Les pintures murals que realitza a l'Ajuntament de Balaguer se situen al vestíbul, en un gran fris on apareixen vuit figures exemptes, vinculades a la història de la ciutat i al comtat d'Urgell: la comtessa Aurembiaix, Pedro Ansúrez, el comte Ermengol VI, el rei Pere, el comte Jaume II, el comte Ermengol VI i la seva esposa i la comtessa Cecília de Cominges. Aquestes pintures adquireixen una nova dimensió plàstica, un llenguatge visual més complex pel que fa a la forma, al color i a la llum. Veurem al llarg d'aquests anys un retorn cap al classicisme.

A l'església de Sant Nicolau de Bellpuig decora íntegrament, entre els anys 1975 i 1980, la capella dels Dolors. Al presbiteri i a la part superior del mur de l'altar, hi representa el davallament de la creu, i als plafons laterals, les noces de Canaan i el sacrifici d'Isaac. Als murs laterals de la nau, els misteris de la Verge dels Dolors: la fugida a Egipte, Jesús entre els doctors, la presentació al Temple, el camí del Calvari, la crucifixió, el davallament de la creu i l'enterrament de Crist.

El mur de l'arc d'entrada acull un gran fresc amb l'escena de la processó de Bellpuig. En aquest conjunt de murals és on es fa palesa la tendència cada cop més cap a un tractament de continguts més simplificat, amb expressions més naturalistes i una tècnica més lliure.

A partir del 1980, any en el qual finalitza les pintures a Bellpuig, es dedica amb més in-

tensitat a la pintura de cavallet i al gravat. En aquesta etapa de plena maduresa, retorna al classicisme en els temes, tot mantenint la tradició naturalista en la tècnica.¹³

Serán uns anys d'exposicions individuals, de reconeixements i de revisions integrals de la seva trajectòria a través d'exposicions i publicacions. L'any 1988, la Diputació de Lleida li ret homenatge amb una exposició antològica i amb la publicació d'un catàleg on es revisa la seva trajectòria.¹⁴ L'any següent, amb motiu de la Medalla Morera que rep de l'Ajuntament de Lleida, es realitza una exposició i s'edita un catàleg entorn de la seva trajectòria mural.¹⁵

El seu taller

El seu taller es repartia en dos àmbits: a la planta baixa de l'edifici, el magatzem del seu domicili, hi tenia les eines de gran format per a la pintura mural (taulons, bastides, cordes, caixons, galledes, pots de pigments... tot allò imprescindible per a l'execució de les pintures). A l'espai ubicat a la planta superior del seu domicili, on tenia l'estudi, s'hi pot apreciar, en una de les parets, de 5 m d'alçada, una gran quadrícula pintada. En ella sobreposava les tires de paper on traçava, a escala real, els dibuixos murals: els cartons.

Església de Santa Maria de Verdú,
1955. Arxiu Fotogràfic
Familia Minguell.

¹³ Realitza més d'una vintena d'exposicions individuals i participa en una quinzena de col·lectives en diverses de les quals es revisa la seva obra en el context dels moviments i de la generació artística als quals va pertànyer. Destaquem «Pintura contemporània a Lleida 1930-1980», a Lleida i a Barcelona, l'any 1982; «Grup Cogul de Lleida 1964-65», l'any 1985; «100 anys de pintura a Tàrrrega», a Tàrrrega; «Del vell al nou», a Lleida, etc.

¹⁴ J. M. GARCIA (1988), *Jaume Minguell i Miret: Quaranta-set anys de pintura*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Conselleria de Cultura, i Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs.

¹⁵ J. M. GARCIA (1989), *Jaume Minguell Miret: Pintura mural*, Lleida, Museu Morera i Diputació de Lleida.

Es conserven els d'estudis preparatoris i alguns cartons de les pintures murals que va realitzar: des dels esquemes dibuixats a llapis i tinta fins al dibuix definitiu, acolorit amb la quadrícula i amb les coordenades corresponents redibuixades al damunt per ser reproduït a escala gran. Els dibuixos definitius compten amb un codi que inclou la referència a l'emplaçament concret de la pintura a la qual anava dirigit el projecte, amb les inicials de la localitat de l'edifici.

Aquests documents testimonien de prop els diferents exercicis i plantejaments que Jaume Minguell va fer, en el seu moment, a l'hora de donar forma als continguts que es proposava explicar; a l'hora de compondre i resoldre l'espai a representar dins l'espai arquitectònic de l'edifici; a l'hora d'establir l'ordre i l'estructura dels elements definitoris de les diferents representacions; a l'hora de traçar-ne les formes concretes, contundents i definitives; a l'hora de definir els colors i l'aplicació dels pigments amb tots els matisos, efectes i contrastos: entre càlids i freds, compactes, texturats i velats, plans i volumètrics, tot plegat definint un dels aspectes principals que cada cop anirà treballant més i amb més intensitat: la llum.

Així, doncs, podem observar en aquests projectes els diferents registres de dibuixos superposats en la mesura en què anava dialogant, rectificat i madurant el projecte en un mateix paper. En altres exemples, podem veure sèries de dibuixos que deriven, un a un, vers el definitiu.

Els estergits, d'altra banda, els realitzava sobre paper prim, amb els dibuixos ben definits, ben traçats, ben puntejats. Per calcar els traços del dibuix al mur, utilitzava un saquet amb pigment verd fosc: un saquet de roba que, en picar damunt el cartó, deixava anar unes partícules de pols fosca que traspasaven les línies puntejades i que

quedaven adherides al mur fresc, prèviament preparat per a la jornada en qüestió. En alguns dels estergits que es conserven, es poden apreciar les grans dimensions que assolien les figures que s'havien de pintar en emplaçaments elevats per tal de compensar l'efecte visual.

Les jornades de treball a l'hora d'executar els murals eren llargues i intenses, ja que cada dia s'havia de donar [hi falta text].

L'estudi, la catalogació, la conservació i la difusió de l'obra mural de Jaume Minguell

Després de la seva mort, l'any 1991, la seva obra ha estat novament revisada i estudiada en diverses exposicions i publicacions. Josep Miquel Garcia és qui més n'ha estudiat l'obra i qui, ja des dels anys vuitanta, n'ha seguit i revisat la trajectòria.

L'any 1996, amb motiu d'un homenatge al pintor, es realitza una extensa exposició a les sales del castell i al Centre d'Art Cal Talaveró de Verdú, alhora que es publica un catàleg on es revisa de nou la seva obra.¹⁶

L'any 2009, es realitzen l'estudi i la revisió més integrals que s'han fet mai de la seva obra mural, a través cinc exposicions conjuntes dedicades a la trajectòria mural de Jaume Minguell i Josep Minguell.¹⁷

La catalogació de les pintures murals (realitzada l'any 1988 per part del Museu d'Art Jaume Morera de Lleida, amb motiu de la concessió de la Medalla Morera), es va fer atenent a les dades referents a la temàtica, a les dates d'execució, a l'emplaçament i a la tècnica. Tot i que s'han publicat i s'han donat a conèixer en diverses exposicions diferents estudis de tota l'obra mural, manca a hores d'ara una catalogació completa que inclogui, en cada conjunt, els treballs dels més de

¹⁶ Organitzat per l'Ajuntament de Verdú i el Centre d'Art Cal Talaveró, amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida, sota el títol «Jaume Minguell Miret (1922-1991): Pintura endins», es realitza una exposició en diferents espais i es publica el catàleg J. M. GARCIA (1996), *Jaume Minguell Miret: Pintura endins*, Verdú, Ajuntament de Verdú i Centre d'Art Cal Talaveró, i Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs.

¹⁷ Organitzada per la Fundació Privada Guillem Viladot «Lo Pardal», amb la col·laboració de les diferents institucions i entitats que van acollir les exposicions (la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Lleida i l'Obra Social de Caixa Penedès), amb el títol «Murals: Pintures al fresc de Jaume Minguell Miret i Josep Minguell Cardenyès», s'abordaren en cadascun dels cinc espais (Museu d'Art de Lleida, Museu Comarcal de la Noguera, Fundació Privada «Lo Pardal» d'Agramunt, Centre d'Art Cal Talaveró i Museu Comarcal de l'Urgell) diferents aspectes de la trajectòria mural dels dos artistes. Les exposicions van anar acompanyades de l'edició d'un llibre il·lustrat, presentat per Gianluigi Colalucci, en el qual Josep Miquel Garcia revisa i actualitza, detalladament, la trajectòria mural de Jaume i Josep Minguell: J. M. GARCIA (2009), *Murals: Pintures al fresc de Jaume Minguell Miret i Josep Minguell Cardenyès*, el Vendrell, March Editor, col·l. «Art Land», núm. 11.

cent cinquanta dibuixos preparatoris i estereotips existents, els documents i contractes referents a l'obra, les mides dels murals i els molts altres paràmetres que impliquen una catalogació integral, com, per exemple, a partir dels estudis i les revisions elaborats de les pintures, una descripció detallada de cada pintura.

Pel que fa a l'estat de conservació, tal com he anat especificant al llarg del text, les pintures han sofert diferents agressions: la destrucció per obres a l'edifici en qüestió, la desaparició a causa de la humitat, restauracions incorrectes, etc. Caldria la restauració i neteja d'algunes de les pintures i una correcta il·luminació.

Per tal d'articular la promoció dels conjunts, l'eina indispensable seria un web amb la catalogació i l'estudi de l'obra en els contextos corresponents. En aquest punt es pot sumar la proposta de reunir i completar la catalogació de la pintura mural catalana de tots els temps.

És, des d'aquest web que reculli l'obra mural de Jaume Minguell, des d'on s'articulària la informació útil per als estudiosos de la disciplina, per als circuits educatius i turístics, etc. Alhora, aquesta informació es podria traslladar, amb la materialització gràfica corresponent, a cadascun dels espais intervinguts, de manera que es posi de relleu la pintura en qüestió i, alhora, es contextualitzi en els diferents aspectes.

La línia de discurs seria la que enllaça aquestes pintures amb una sèrie de valors molt significatius:

- La reivindicació de la pintura mural al fresc, un procediment fortament arrelat a la base i als orígens de la cultura del país i que destaca per les seves particularitats.

- El conjunt de les pintures murals de Jaume Minguell realitzades durant la segona meitat del segle xx en un territori que abasta, principalment, comarques de Lleida i de Tarragona.
- La reivindicació d'unes pintures vinculades, iconogràficament, al territori on han estat realitzades.

Si bé he fet referència a la integritat i la conservació de les pintures, al seu estudi i catalogació i a la difusió a través d'exposicions i publicacions, el fet que aquestes es trobin integrades en edificis a l'abast del públic, i que alhora s'ubiquin en un territori fàcilment delimitable, possibilita que la seva «posada en escena» de cara a la seva difusió i coneixement general sigui força factible.

Església de Sant Nicolau de Bellpuig,
Capella dels Dolors,
1975-1980.
Arxiu Fotogràfic Família Minguell.

Bibliografia

- GARCIA, J. M. (1988). *Jaume Minguell i Miret: Quaranta-set anys de pintura*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Conselleria de Cultura; Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs.
- (1989). *Jaume Minguell Miret: Pintura mural*. Lleida: Museu Morera; Diputació de Lleida.
  - (1996). «Jaume Minguell: Pinzellades i forma».

- A: *Jaume Minguell Miret: Pintura endins*. Verdú: Ajuntament de Verdú; Centre d'Art Cal Talaveró; Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs. [Aquest catàleg incorpora una biografia i una selecció de textos referents a Jaume Minguell.]
- (2009). *Murals: Pintures al fresc de Jaume Minguell Miret i Josep Minguell Cardenyas*. El Vendrell: March Editor. (Art Land; 11).